

ΤΑ ΓΑΛΑΝΑ ΜΑΤΙΑ

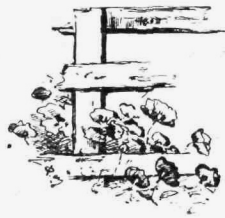
★ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΛΟΓΙΩΝ ★

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΟΤΙΖΕΙ, αλλά και καταναλίσκει ή ποιητική δάς. Φωτίζει τούς άλλους, αλλά καταναλίσκει τὸν ποιητὴν. Ὁ Στέφανος Μαρτζώκης εἶναι ὁ πενσιτικότερος μάρτυς τῆς ἀληθείας αὐτῆς. Οἱ στίχοι του, οἱ πλήρεις δυνάμεις, οἱ σθένους, γνώσεως, οἱ μεστοὶ ἔρωτος πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ μίσους πρὸς τὴν γῆν χύνουν ἕνα μουσικὸν φῶς, ὥσάν νὰ ἐκλάτῃ ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου τῆς φιλοσοφίας. Ἐν ἑκτερεῖ περὶ αὐτοῦ μελέτη, ἥν ἄλλαχού ἐδημοσίευσεν ὁ γράφων καὶ τὰς γραμμάς ταύτας, ἐχαρακτήρισε τὸν Μαρτζώκη μὲ μίαν λέξιν. Ἀντάρτην τὸν ἀπείκάλεσε καὶ ὑποθέτω ὅτι ἔκτοτε δὲν ἥλλαξεν ὁ ποιητὴς, ὥστε νὰ διαφανεσθῇ ὁ χαρακτήρισμός. Ἡ ποίησις του θνελώδης, ἐπιβλητική, διασπᾷ ἀλύσοις προλήψεων, παρασύρει κοινωνικά προχώματα, συντρίβει ἐσχωριασμένα ἀλεξικέρανα. Δίδει σάρκα καὶ αἷμα καὶ ὅσα εἰς τὰς ιδέας τὰς παρατόλμους, ἀλλὰ καὶ μελετημένας. Θέλει τὴν ποίησιν του ὅχι μαμμόθρεπτον καὶ χλιδῶσαν καὶ λιπόθυμον· ἀλλ' Ἀθηναίαν μὲ κράνος καὶ ἀσπίδα. Εἶνε νευρώδης ποιητὴς, ἔχει ἴδιον σύστημα, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ αἰώνιον, τὸ κλασικὸν Κάλλος, ἀντιθέτως πρὸς τινὰς πεφουσιωμένους ξενολάτραις ποιητάς, βεβιασμένους λιθοξόους τοῦ στίχου, ἢ τυμπανιστὰς ὁμοιοτελεσμάτων συλλαβῶν. Ὁ κ. Μαρτζώκης τρεῖς μέχρι τοῦδε ἐξέδωκε συλλογὰς. Τὰς «Ballades» ἐν Ζακύνθῳ, τὰ «Σοννέτα» ἐν Παρίσις καὶ τὰ «Ποιήματα» ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Μαρασλῇ. Ἡ προτομὴ τοῦ ποιητοῦ ἥν δημοσιεύομεν εἶναι ἔργον τοῦ κ. Κ. Δημητριάδου.

Κ.

ΚΑΘΗΜΕΘΑ εἰς τὸ βάθος ἐνὸς ζυθοπωλείου, καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἔλεγε, ἐνῶ ἡ μύτη του—ἔχει ὁ εὐλογημένος μίαν μύτην ἀτελεύτητον—ἐχάανετο εἰς τὰ διπλὰ καὶ τριπλὰ σύν-

νεφα τοῦ τοιγάρου του.

— Τὴν συνήρτησα διὰ πρώτην φοράν ἐπὶ καλοὺς οἰωνούς. Ἡ τέχνη μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην, ὅπου θὰ ἐπλανῶντο μετ' ὀλίγον οἱ ἀρμονικοὶ τόνοι τῆς κιθάρας. Ἡ δόξα τῆς τέχνης τὴν ἔσπερε καὶ αὐτὴν ἐκεῖ.

Φιλομείδης, ἤλθε καὶ ἐσφηνώθη ἡ τρελλὴ ἐκείνη σφιγκα μετὰ τῶν κυριῶν. Τὰ μάτια της—τὰ γαλανά της μάτια—μου ἔλεγαν τόσα πολλά, ὥστε μολονότι τὰ σώματά μας τὰ ἐχώριζεν ἡ κοινω-νικὴ πρόληψις, ἐνοιῶθα ἐν τούτοις τὲς ψυχῆς μας ἀγκαλιασμένες.

Ἀντηλλάξαμεν ὀλίγας φράσεις. Πόσον ἀγρία, πόσον ἀπότομος μου ἐφάνη, αὐτὴ, ἡ ὁποία ἔλεγε ὅτι εἶχε πλασθῇ ἀπὸ μύρον γίαισεμοῦ καὶ ἀπὸ ἀκτῖνα σελήνης. Καὶ ἐγὼ ὁ δυστυχὴς τῆς ὀμίλου μὲ τόσην εἰλικρίνειαν, μὲ τόσην περιπάθειαν, ὥστε τῆς ἐδίδα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐνὸς ἐκ τῶν δέκα ἐκεῖ μέσα κυριῶν, ἀλλ' ὅτι ὑπῆρχε μέσα μου καὶ τι τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπλησίαζε περισσότερον τῶν ἄλλων, τὸ ὁποῖον μᾶς συνέδεε, καὶ τι τὸ ὁποῖον δὲν βλέπομε. ἀλλ' αἰσθανόμεθα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τίποτε τὸ καταπλήσσον καὶ ὁμῶς μᾶς ὑποδουλώνει.

Μὲ μίαν ἀπότομον κίνησιν, ἡ ὁποία δὲν ἐδικαιολογεῖτο καθόλου, ἐνῶ ἀκόμη τῆς ὀμίλου, ἀκριβῶς καθ' ἣν σιγμὴν ἤθελα, ζηλότυπος τῶν βλεμμάτων της, νὰ κάθηται πλησίον μου, ἔφηνγε. Ἡθέλησα νὰ τὴν εὐχαριστήσω διὰ τὴν τόσην καλοσύνην της, ἀλλὰ δὲν εἶχα τὸν ἡρωϊσμόν· ἐβλέπα πάντοτε τὸ μῦρον τοῦ γίαισεμοῦ, τὴν ἀκτῖνα τῆς σελήνης. Καὶ ὁμῶς ἔπιπτε μία ἐλπίς, ἀπέθνησκεν ἐν ὥραϊον ὄνειρον.

Ἡσθάνθη μόνον ὄλην τὴν πικρίαν καὶ τὸν τρόμον τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται ὁ βλέπων κλονιζόμενον τὸ ἔδαφος.

«Ἄς ἰδοῦμε» ἔλεγα, «ἐὰν θὰ κηδεύσω καὶ ἄλλους πόθους μου, ἐὰν θὰ ἐνταφιάσω καὶ ἄλλους στεναγμούς ἐντὸς τοῦ στήθους μου...».

Ἐπαίzen. Οἱ μαγικοὶ τόνοι ἐσκορπίσθησαν· ἡ